

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 13/05-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. januára 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Jána Martikána, Ž., ktorou namietal porušenie svojich základných práv a slobôd zaručených v čl. 46 ods. 1 a v čl. 17 ods. 1, 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj porušenie jeho práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Okresného súdu Žilina sp. zn. 3 T 96/2004 z 9. septembra 2004, ako aj postupom a uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 1 Tos 74/04 z 2. novembra 2004 v konaní o jeho žiadosti z 3. septembra 2004, ktorou sa domáhal prepustenia z väzby na slobodu, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Jána Martikána o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. decembra 2004 doručená sťažnosť Jána Martikána, Ž. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv a slobôd zaručených v čl. 46 ods. 1 a v čl. 17 ods. 1, 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj porušenie jeho práva

vyplývajúceho z čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 T 96/2004 z 9. septembra 2004, ako aj postupom a uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Tos 74/04 z 2. novembra 2004 v konaní o jeho žiadosti z 3. septembra 2004, ktorou sa domáhal prepustenia z väzby na slobodu v súvislosti s jeho väzobným trestným stíhaním vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 3 T 96/2004.

Z obsahu sťažnosti sťažovateľa, ako aj z k nej pripojených príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Žiline ČVS: ORP-49/1-OVK-ZA-2004 zo 16. januára 2004 bolo podľa § 163 ods. 1 Trestného poriadku sťažovateľovi vznesené obvinenie zo spáchania trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 215 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a trestného činu znásilnenia podľa § 241 ods. 1 a ods. 2 písm. c) Trestného zákona (vo viacčinnom súbehu).

K obmedzeniu osobnej slobody sťažovateľa v súvislosti s označeným trestným stíhaním došlo 16. januára 2004 o 5⁰⁰ h, keď bol sťažovateľ podľa § 17 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov predvedený orgánmi Policajného zboru na útvar Policajného zboru za účelom podania vysvetlenia v uvedenej veci. Po vypočutí a vznesení obvinenia bol sťažovateľ zadržaný podľa § 75 Trestného poriadku z dôvodov podľa § 67 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku.

Prokurátor Okresnej prokuratúry v Žiline (ďalej len „okresný prokurátor“) podal 17. januára 2004 okresnému súdu návrh na vzatie sťažovateľa do väzby podľa § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dôvodiac: *„(...) Ján Martikán sa už v minulosti dopustil obdobného konania voči svojej manželke A. M. Dňa 21. 5. 2002 bola na Jána Martikána Okresnému súdu v Žiline pod sp. zn. 1 Pv 232/02 podaná obžaloba pre trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 215 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a trestný čin vydierania podľa § 235 ods. 1, ods. 2 písm. d) Tr. zákona. Hlavné pojednávanie v uvedenej trestnej*

veci vedené na Okresnom súde v Žiline pod sp. zn. 1 T 185/02 nebolo doposiaľ skončené. V tejto veci Okresný súd v Žiline uznesením č. 1 T 185/02 z 18. 9. 2003 podľa § 72 ods. 2 Tr. por. prepustil Jána Martikána z väzby na slobodu a podľa § 73 ods. 1 písm. b) Tr. por. nahradil väzbu prijatím písomného sľubu, v ktorom Ján Martikán prehlásil, že v prípade prepustenia z väzby na slobodu bude bývať u svojej matky (...) Krajský súd v Žiline uznesením č. 2 To 499/03 zo 17. 12. 2003 zamietol sťažnosť okresného prokurátora proti vyššie uvedenému uzneseniu a napadnuté uznesenie potvrdil. Vzhľadom na konanie, ktorého sa Ján Martikán dopustil voči svojej manželke dňa 18. 12. 2003 je zrejmé, že prehlásenie dané v písomnom sľube nedodržel.

Obvinený Ján Martikán sa krátko po prepustení z väzby na slobodu opätovne dňa 18. 12. 2003 dopustil voči svojej manželke konania vysoko spoločensky nebezpečného, pre ktoré je toho času stíhaný vyšetrovateľom OR PZ ÚJKP Žilina. Pre trestnú činnosť obdobného charakteru už bola na neho dňa 21. 5. 2002 podaná obžaloba, o ktorej Okresný súd v Žiline doposiaľ nerozhodol. Jeho ponechaním na slobode hrozí reálna obava, že v páchaní trestnej činnosti bude naďalej pokračovať.

Vzhľadom na tieto skutočnosti navrhujem súdu, aby podľa § 68 ods. 1 Tr. por. z dôvodov uvedených v § 67 ods. 1 písm. c) Tr. por. rozhodol o vzatí obv. Jána Martikána do väzby. Dňa 16. 1. 2004 bol obvinenému súdom ustanovený obhajca (...).“

Na strane 2 citovaného návrhu okresného prokurátora sa taktiež uvádza: „Obvinený Ján Martikán sa t. č. nachádza v cele policajného zaistenia na Obvodnom oddelení PZ Žilina – východ. Zadržaný ako obvinený bol dňa 16. 1. 2004 o 22.00 hod. Zadržaniu predchádzalo obmedzenie jeho osobnej slobody predvedením príslušníkmi PZ, ku ktorému došlo 16. 1. 2004 o 5.00 hod.“

Sudca okresného súdu vypočul sťažovateľa 19. januára 2004 o 13⁰⁰ h, čo potvrdzuje aj príslušná zápisnica o výsluchu obvineného, a následne (o 13⁴⁵ h toho istého dňa) rozhodol o vzatí sťažovateľa do väzby [z dôvodov podľa § 67 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku] s tým, že lehota väzby sa počíta od okamihu zadržania sťažovateľa, t. j. od 16. januára 2004 5⁰⁰ h. Po poučení o opravnom prostriedku sťažovateľ, ako aj okresný

prokurátor vyhlásili, že sa vzdávajú práva podať proti uvedenému rozhodnutiu okresného súdu (uznesenie sp. zn. 1 Tp 7/04 z 19. januára 2004) sťažnosť.

Okresný prokurátor podal 12. júla 2004 na okresnom súde v súvislosti s predmetným trestným stíhaním na sťažovateľa obžalobu pre trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 215 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a trestný čin znásilnenia podľa § 241 ods. 1 a ods. 2 písm. c) Trestného zákona. Okresný súd nariadil termín hlavného pojednávania na 28. október 2004.

Sťažovateľ podal 3. septembra 2004 písomnú žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, v ktorej (ako uvádza v sťažnosti podanej ústavnému súdu) namietal: „(...) nezákonný postup prokurátora OP v Žiline a sudcu OS v Žiline pri jeho vzatí do väzby. Namietal porušenie svojich práv a zákona v tom, že ústava SR vo svojom čl. 17 a Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd v čl. 5 ods. 1 písm. c) garantuje svojim občanom osobnú slobodu. Podľa citovaných noriem, každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený osobnej slobody musí byť ihneď predvedený pred sudcu. Sťažovateľ bol v súlade so zákonom zadržaný ale namietal nedodržanie zákonných lehôt v jeho predvedení, odovzdaní príslušnému sudcovi na rozhodnutie.

Podľa ust. § 77 ods. 1 Tr. por. a čl. 17 ods. 3 Ústavy SR, zadržaná osoba musí byť oboznámená s dôvodmi zadržania, vypočutá a do 48 hodín od zadržania, resp. od obmedzenia jej osobnej slobody odovzdaná súdu. V predmetnej veci sa tak nestalo a sťažovateľ ... bol pred sudcu predvedený až dňa 19. 1. 2004 o 13⁰⁰ hodine.“

Príslušný senát okresného súdu konajúci v trestnej veci sťažovateľa vedenej (po podaní obžaloby) na okresnom súde pod sp. zn. 3 T 96/2004 uznesením z 9. septembra 2004 žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu z 3. septembra 2004 zamietol.

Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 3 T 96/2004 z 9. septembra 2004 sťažnosť.

O sťažnosti rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 1 Tos 74/04 z 2. novembra 2004 tak, že ju podľa § 148 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

Sťažovateľ namietal v konaní pred ústavným súdom porušenie svojich základných práv a slobôd zaručených v čl. 46 ods. 1 a v čl. 17 ods. 1, 2 a 3 ústavy, ako aj porušenie jeho práva vyplývajúceho z čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru postupom a uznesením okresného súdu sp. zn. 3 T 96/2004 z 9. septembra 2004 v spojení s postupom a uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tos 74/04 z 2. novembra 2004 argumentujúc, že napadnuté rozhodnutia a im predchádzajúci postup označených súdov nezohľadňujú nezákonnosť pozbavenia jeho osobnej slobody spočívajúcu v nerešpektovaní zákonnej a ústavnej lehoty podľa § 77 ods. 1 Trestného poriadku a čl. 17 ods. 3 ústavy tým, že nebol do 48 hodín od okamihu obmedzenia jeho osobnej slobody fyzicky odovzdaný súdu oprávnenému rozhodnúť o väzbe ani prepustený na slobodu.

Sťažovateľ tvrdil, že podľa označených ustanovení zákona (Trestného poriadku) a ústavy musí byť zadržaná osoba v lehote 48 hodín fyzicky odovzdaná súdu spolu s návrhom na vzatie do väzby a príslušným spisovým materiálom alebo prepustená na slobodu. V danom prípade doručil síce okresný prokurátor návrh na vzatie sťažovateľa do väzby spolu so spisom v 48-hodinovej lehote, fyzicky bol však sťažovateľ sudcom vypočutý až o 32 hodín neskôr.

Okresný súd a krajský súd v súvislosti s rozhodovaním o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu z 3. septembra 2004 na tieto skutočnosti neprihliadli, rutinným spôsobom uvedenú žiadosť zamietli, čím porušili sťažovateľom označené práva podľa ústavy a dohovoru.

Na základe uvedenej argumentácie a skutkových okolností sa sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom domáhal rozhodnutia, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru napadnutými rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu, ako aj ich postupom, ktorý vydaniu napadnutých rozhodnutí predchádzal, zrušenia napadnutých rozhodnutí a príkazu súdom uvedenú vec opäť prejednať, ako aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 10 000 000 Sk a náhrady trov konania pred ústavným súdom.

V prílohe svojej sťažnosti z 15. decembra 2004 doručil sťažovateľ ústavnému súdu aj žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní.

II.

1. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa skúmajúc, či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

2. Sťažovateľ tvrdí, že k porušeniu jeho základných práv a slobôd zaručených v čl. 46 ods. 1 a v čl. 17 ods. 1, 2 a 3 ústavy a v čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru malo dôjsť uznesením okresného súdu sp. zn. 3 T 96/2004 z 9. septembra 2004 v spojení s uznesením

krajského súdu sp. zn. 1 Tos 74/04 z 2. novembra 2004 v konaní o jeho žiadosti z 3. septembra 2004, ktorou sa domáhal prepustenia z väzby na slobodu, ako aj postupom označených súdov, ktorý vydaniu napadnutých rozhodnutí predchádzal.

V odôvodnení svojho uznesenia sp. zn. 3 T 96/2004 z 9. septembra 2004 okresný súd okrem iného uviedol: «(...) Súd preskúmal podrobne obsah žiadosti obžalovaného J. Martikána, pričom dospel k záveru, že obžalovaný si nesprávne vykladá ustanovenia Ústavy SR (ďalej len Ústava) ako i ustanovenia Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len Dohovor), ktorý obžalovaný nesprávne označuje ako „Medzinárodný dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd“.

Podľa § 2 ods. 3 veta prvá zákona č. 385/2000 Z. z. sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a pri rozhodovaní viazaný len Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a zákonom. (...)

Podľa čl. 154c ods. 1 Ústavy medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti tohto ústavného zákona, sú súčasťou jej právneho poriadku a majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd.

S poukazom na citované normy, ktoré obsahuje Ústava a zákon, súd sa zaoberal dôvodmi žiadosti obžalovaného J. Martikána z pohľadu Dohovoru. (...)

Čl. 5 ods. 3 Dohovoru obsahuje dve procesné záruky a to:

a) právo byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci,

b) právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania, pričom toto prepustenie môže byť podmienené zárukou, že dotknutá osoba sa ustanoví na pojednávanie.

*Prvá procesná záruka sa vzťahuje na osoby, ktoré boli zatknuté (zadržané a pod.) a majú právo, aby o ich vzatí do väzby rozhodol súd alebo iná úradná osoba. Toto ich právo je automatické a bezpodmienečné a ako konštatoval Európsky súd pre ľudské práva (inak len Súd) v prípade *Mc Goff c. Švédsko* (rozsudok z 26. októbra 1984) štát má*

pozitívnu zodpovednosť predviesť zatknutú osobu pred sudcu. Vo veci *Aguilina c. Malta* (rozhodnutie z 29. apríla 1999) Súd zdôraznil, že k súdnej kontrole musí dôjsť automaticky. Nemôže byť viazaná na žiadosť predom formulovanú zadržanou osobou.

Judikatúra štrasburských orgánov ochrany práva rozvinula výklad dvoch kľúčových pojmov tejto procesnej záruky, a to

„ihneď“

„iná úradná osoba splnomocnená na výkon súdnej právomoci“.

Pojem „ihneď“ predstavuje časový interval medzi zatknutím osoby a jej predvedením pred sudcu. Nie je časovo striktno vymedzený a vždy sa posudzuje individuálne vzhľadom na okolnosti prípadu, pričom štrasburské orgány ochrany práva stanovili určité orientačné limity.

Európska komisia pre ľudské práva (inak aj Komisia) napr. vo veci *X c. Holandsko* (rozhodnutie zo 6. 10. 1966) naznačila, že lehota štyroch dní sa zdá byť konformnou so všeobecnou tendenciou v členských štátoch Rady Európy. V ďalšom prípade *Mc Veigh a ostatní c. Spojené kráľovstvo* (správa komisie z 18. 03. 1981) nevidela v zadržaní, ktoré trvalo 45 hodín Komisia porušenie čl. 5 ods. 1 Dohovoru. V ďalšom prípade *Brogan a ostatní c. Spojené kráľovstvo* (rozsudok z 29. 11. 1988) Komisia dospela k záveru, že obdobie štyroch dní a šiestich hodín v prípade sťažovateľa *Mc Fadden* a obdobie štyroch dní a jedenásť hodín v prípade sťažovateľa *Tracey* sú v súlade s požiadavkou bezodkladnosti (pozri *Ján Svák: Ochrana ľudských práv*).

Podľa čl. 17 ods. 3 Ústavy obvineného alebo podozrivého z trestného činu možno zadržať len v prípadoch ustanovených zákonom. Zadržaná osoba musí byť ihneď oboznámená s dôvodmi zadržania, vypočutá a najneskôr do 48 hodín prepustená na slobodu alebo odovzdaná súdu. Sudca musí zadržanú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočúť a rozhodnúť o väzbe alebo o jej prepustení na slobodu.

Podľa § 77 ods. 1 Tr. por. ak prokurátor nenariadil prepustenie zadržanej osoby na podklade materiálov, ktoré mu došli, prípadne po jej opätovnom výsluchu, je povinný ju odovzdať v lehote 48 hodín od zadržania alebo prevzatia súdu s návrhom na vzatie do väzby. K návrhu pripojí dosiaľ získaný dôkazný materiál.

Podľa § 77 ods. 2 veta prvá Tr. por. sudca je povinný vyslúchnuť zadržanú osobu (odsek 1) a do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od doručenia návrhu prokurátora ju prepustiť na slobodu, ak rozhodne o nevzatí do väzby, alebo rozhodnúť, že ju berie do väzby.

Pri vyhodnotení citovaných právnych noriem je nepochybne možné zaujať stanovisko, že výklad obžalovaného J. Martikána slovného spojenia „ihneď predvedený pred sudcu“ je nesprávny. Termíny, ktoré používajú jednotlivé právne normy „ihneď“ neznamená, že konkrétna osoba bude fyzicky odovzdaná sudcovi okamžite, v prvej sekunde, minúte alebo hodine lehoty, ktorá je daná právnou normou. Počas celej doby, ktorú predstavuje 48 alebo 72 hodín, je konkrétna osoba stále v postavení zadržaného. V prípade obžalovaného J. Martikána neboli zistené žiadne pochybenia v postupe orgánov činných v prípravnom konaní pri obmedzení jeho slobody zadržaním. V lehote stanovenej § 77 ods. 1 Tr. por. bol predložený návrh na vzatie do väzby obžalovaného J. Martikána a nepochybne bol obžalovaný vypočutý a bolo rozhodnuté o jeho vzatí do väzby v lehote stanovenej § 77 ods. 2 veta prvá Tr. por. zákonným sudcom.

Porovnaním lehôt, ktoré sú stanovené Ústavou a následne Trestným poriadkom, teda vnútroštátnymi právnymi normami, s judikatúrou štrasburských orgánov ochrany práva možno konštatovať, že vnútroštátne právne normy stanovujú kratšie lehoty na predvedenie pred súd ako sú lehoty akceptované štrasburskými orgánmi ochrany práva.

K porušeniu práv priznaných čl. 5 ods. 3 Dohovoru a čl. 17 ods. 3 Ústavy by v prípade obžalovaného J. Martikána došlo v tom prípade, ak by bol predvedený pred súd po uplynutí lehoty určenej v čl. 17 ods. 3 Ústavy a v ustanovení § 77 ods. 2 veta prvá Tr. por., teda napríklad bol by predvedený po podaní návrhu na vzatie do väzby pred zákonného sudcu po uplynutí 49 hodín alebo samotný návrh na vzatie do väzby by bol podaný po uplynutí 49 hodín po zatknutí obžalovaného. Z dôkazov, ktoré sú súčasťou spisového materiálu takýto nesprávny postup orgánov činných v trestnom prípravnom konaní (prokurátora) alebo zákonného sudcu zistený nebol.»

O sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 9. septembra 2004, ktorým bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby z 3. septembra 2004, rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 1 Tos 74/04 z 2. novembra 2004 tak, že ju podľa § 148 ods. 1

písm. c) Trestného poriadku zamietol dôvodiac: „(...) Okresný súd vo svojom rozhodnutí veľmi podrobne vyložil ustanovenia § 77 Tr. por., čl. 7 ods. 2, 3, 5, čl. 17 ods. 3, čl. 154c Ústavy SR, čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Krajský súd sa s odôvodnením rozhodnutia v plnej miere stotožňuje a v podrobnostiach naň odkazuje. Konštatuje v súlade s odôvodnením prvostupňového rozhodnutia, že okresný súd v prípade rozhodovania o vzatí obvineného do väzby (uznesenie 1 Tp 7/04 zo dňa 19. 1. 2004) rozhodol v zákonnej lehote.“

Krajský súd s poukazom na § 72 ods. 1 Trestného poriadku a revízny princíp uplatňovaný v rámci rozhodovania o sťažnosti preskúmal napadnuté rozhodnutia, ako aj predchádzajúci postup okresného súdu nad rámec dôvodov uvádzaných sťažovateľom ako obvineným v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 9. septembra 2004, pričom uviedol: „Krajský súd konštatuje, že vzhľadom na osobu obžalovaného, skutočnosť, že po tom, ako bol dňa 17. 12. 2003 prepustený z väzby, opätovne je dôvodne podozrivý zo spáchania ďalších trestných činov, sú u neho dané konkrétne skutočnosti, ktoré u neho odôvodňujú obavu, že v prípade prepustenia z väzby by pokračoval v páchaní trestnej činnosti, a preto sú u neho dané dôvody väzby aj v tomto štádiu konania podľa § 67 ods. 1 písm. c) Tr. poriadku. Krajský súd bral do úvahy aj ďalšie trestné stíhanie, ktoré bolo voči obžalovanému začaté vo výkone väzby.

Konkrétnou skutočnosťou, ktorá u obžalovaného odôvodňuje dôvody väzby podľa ustanovenia § 67 ods. 1 písm. b) Tr. por., je, že sa snažil ovplyvňovať poškodenú A. M., aby zmenila svoju výpoveď vo veci vedenej na Okresnom súde v Žiline pod sp. zn. 1 T 185/02. Nič na veci nemení skutočnosť, že okresný prokurátor v Žiline podal na obžalovaného dňa 12. 7. 2004 obžalobu.

V podrobnostiach ohľadne dôvodov trvania väzby krajský súd odkazuje na uznesenie Okresného súdu v Žiline, sp. zn. 1 Tp 7/04 zo dňa 19. 1. 2004.“

3. Z ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci

ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Cieľom uplatňovania tejto právomoci ústavného súdu nie je primárne preskúmavanie a posudzovanie právnych názorov všeobecných súdov pri výklade a uplatňovaní zákonov v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej ani preskúmavanie, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 225/03, III. ÚS 181/04, III. ÚS 345/04).

Opierajúc sa o tieto východiská posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

4. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje. Nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (čl. 17 ods. 2 prvá veta ústavy).

Podľa čl. 17 ods. 3 ústavy obvineného alebo podozrivého z trestného činu možno zadržať len v prípadoch ustanovených zákonom. Zadržaná osoba musí byť ihneď oboznámená s dôvodmi zadržania, vypočutá a najneskôr do 48 hodín prepustená na slobodu

alebo odovzdaná súdu. Sudca musí zadržanú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočúť a rozhodnúť o väzbe alebo o jej prepustení na slobodu.

Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

(...)

c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní;

(...).

Podľa čl. 5 ods. 3 prvej vety dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Z citovaných rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu, ktoré sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom napáda, s prihliadnutím na obsah podaní sťažovateľa a ostatných rozhodnutí v predmetnej veci (najmä uznesenia okresného súdu sp. zn. 1 Tp 7/04 z 19. januára 2004) je podľa názoru ústavného súdu zjavné, že okresný súd a krajský súd na základe návrhu sťažovateľa preskúmali zákonnosť pozbavenia jeho osobnej slobody. Krajský súd preskúmal existenciu zákonných dôvodov sťažovateľovej väzby ku dňu svojho rozhodnutia a zaoberal sa aj sťažovateľom namietanou nezákonnosťou a neústavnosťou

postupu orgánov činných v trestnom konaní z hľadiska nedodržania lehôt, v rámci ktorých mal byť po svojom zadržaní postavený pred súd. Krajský súd sa stotožnil s právnym názorom okresného súdu, ktorý v súlade s judikatúrou ústavného súdu (napr. III. ÚS 79/02) skúmal okolnosti pozbavenia osobnej slobody sťažovateľa nielen z hľadiska relevantných zákonných ustanovení, ale aj z hľadiska rešpektovania základných práv a slobôd sťažovateľa garantovaných ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná.

Zo záverov označených súdov pritom nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Ústavný súd sa vzhľadom na konkrétne okolnosti uvedeného prípadu nedomnieva, že by závery okresného súdu a krajského súdu v predmetnej veci bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené či arbitrárne alebo nezlučiteľné so sťažovateľom označenými ustanoveniami ústavy, resp. dohovoru, a to aj pokiaľ ide o právny názor oboch súdov, že odovzdaním zadržanej osoby súdu v lehote 48 hodín podľa čl. 17 ods. 3 ústavy je potrebné rozumieť odovzdanie zadržanej osoby jurisdikcii súdu oprávneného rozhodnúť o jej väzbe a nemožno ho stotožňovať so samotným fyzickým vypočutím takejto osoby súdom, o ktorom rozhoduje sudca v nadväzujúcej osobitnej lehote 48 hodín (resp. 72 hodín) podľa čl. 17 ods. 3 tretej vety ústavy.

V dôsledku uvedených skutočností nemožno konštatovať, že by účinky napadnutých rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu mohli byť v rozpore s označenými článkami ústavy a dohovoru.

Pretože ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde dospel k záveru, že účinky výkonu právomoci okresného súdu a krajského súdu v danom prípade sú zlučiteľné so sťažovateľom označenými právami podľa ústavy a dohovoru, sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

5. Vzhľadom na uvedené skutočnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci (predovšetkým o jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu ústavným súdom) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. januára 2005